

וכל צרכיו, כאילו הוא עצמו עשה לו את החיל הזה... וזאת עקב רחמנותו הרבה של השי"ת עליו, שלא ירגיש את ההרגשה הלא טובה של מקבל מתנות... אבל האדם בגודל סכלותו מתחיל אכן לחשוב כי הוא יצר את כל אלה... היינו שהאדם הוא נברא דלית ליה מגרמיה כלום, ומרגיש עצמו כבורא... כי כאמור הוא מהפך את חסד ה' שמעניק לו את ההרגשה הטובה שכל חפציו שלו הם – להפוך מהרגשת נברא חדל אונים לבורא רח"ל.

נמצא לפי כל האמור כי עיקר ההתייחסות לצרה צריכה להיות האמונה בהשגחה פרטית. היינו שיראה האדם במאורעותיו הרעים ח"ו – כי המה דבר ה' אשר דיבר בו להשיבו ולקרבו אליו, ע"י ההכנעה שניטעת בו באמצעות הרעה שפגעה בו ח"ו, ושידע נאמנה כי אינו יכול לעזור לעצמו מאומה. וידע כי הכל הוא רק מהשי"ת. ולא רק בכללות, אלא גם בפרטי פרטיות, וגם כל תופעות הלווי המתלוים לכל צרה שלא תבוא, הכל כאשר לכל הם מאתו ית', וכל מצבו אינו דרך המקרה כלל ח"ו, אלא הוא מתוכנן ומדויק היטב היטב, לפי תיקון וזיכוך נפשו, רוחו ונשמתו, הן מגלגול זה ומכל הגלגולים הקודמים – הכל הם מנפלאות תמים דעים מדויקים בתכלית הדיוק לטובתו הנצחית.

ומובן היטב כוונת דברי רבינו לאשורם "להפוך היגון ואנחה לשמחה"

— — —

ספור נפלא

ומובא בספר מעשיות לרבינו ניסים גאון ז"ל. פעם היה עשיר גדול, אשר החליט לתת מענק הגון לצדקה לאדם המיואש ביותר עלי אדמות. יצא העשיר על פני הארץ לחפש אחר אותו מיואש מוחלט, ולא מצא. בכל נשברי הלב שפגש מצא איזה נקודת תקוה אשר משום כך לא כללם בגדר המיואש הנדרש. עד שהגיע למקום שפיכת הזבל מחוץ לעיר. שם מצא אדם זרוק בסמוך לערימות האשפה במצב מוזנח ביותר,

והיה נראה כאדם המיואש ללא כל תקוה. ולאחר שחקרו שאין לו שום משפחה וקרובים וכו' – מצא בו את המתאים לקבלת הסכום העצום. ופנה אליו ואמר לו כי יש בידו סכום גדול וברצונו לתת לו על מנת שישתקם ויוכל לחיות כאחד האדם בהרחבה רבה. לשאלת העני על סיבת רצונו לתת דוקא לו סכום עצום זה, השיב העשיר על דבר החלטתו לתת את כספו לאדם המיואש ביותר שאין לו שום זיק של תקוה לישועה. העני השיבו על אתר, כי אני עדיין לא מיואש, כי אני בוטח בה' ובחסד בוראי ומיחל לרחמיו בכל עת ורגע, שנאמר ורחמיו על כל מעשיו וכתוב מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הלא תדע כי אין לה' מעצור להרים אותי ולהעשירני ולהושיעני מן הצרה הזאת, עוזב הפפשות הזאת והרחיקה ממך ויהיה טוב לך. ויאמר לו העשיר: לא היה שכרי שריחמתי וחמלתי עליך אלא שחרפתני וגדפתני, ויאמר לו העני: אתה חשבת שחמלת עלי ולא היה כן אלא שהרגתני, כי לא נתייאשו משוב העולם כי אם המתים. ויאמר העשיר בלבו, אם כן איפוא אלך לבית הקברות ואקבור שם את הממון הזה עם המתים שנתייאשו משוב העולם הזה, ויעש כן.

^{אוצר החכמה}

לימים ירד העשיר מנכסיו, ונשאר כלי ריק לגמרי והיאוש קפץ עליו, או אז נזכר מכספו אשר טמן בבית החיים, והחליט כי עכשיו הוא האדם המיואש ביותר, והכסף מגיע לו בצדק וביושר... ויצא מיד לחפור במקום האוצר. בעודו חופר באדמה, מצאוהו השוטרים הסובבים וחשדוהו לפוחז וגנב שפל, אשר רוצה לעשות עסקים עם תכריכי המתים, וחבשוהו בבית האסורים. כאשר הגיע זמנו להשפט הביאוהו לפני שר העיר שיחרוץ את דינו. העשיר סיפר בדמעות שליש את כל האמת, וכי חלילה לו לנגוע ברכוש זר, וכל מטרתו בחפירה היתה עבור הכסף שהוא במו ידיו הטמין שם לפני שנים בעודו בימי עשירותו, וכאן גולל בפני השומעים את כל סיפור הכסף אשר הטמין בבית הקברות. עודו מדבר קם השר מכסאו ולהפתעתו ולפליאת כל הנוכחים קרא: צדיק הוא האיש, זכאי הוא ולא חייב, אני הוא אותו

העני שבעטיי הטמין האיש את כספו במקום שהטמין, לך נא לבית הקברות וקח לך את שלך, ויצו עוד לתת לו ארוחה ומשאת מבית השר דבר יום ביומו כל ימי חייו. (ע"כ תוכן דברי המעשה שם). הכלל היוצא, כי אכן אין יאוש בעולם הזה כלל וכלל, וגם אם חרב חדה על צווארו של האדם יכול הוא ברגע אחד להפוך שוב למאושר ביותר...

בצר הרחבת ל"י

והדרך השניה שהיא כאמור, חיפוש ההרווחות והנקודות טובות בכל צרה, אף היא קשורה עם אותה הרגשה של שברון לב והכנעה. כי על ידי התבוננות זו רואה גם ריוח והצלה, שנפתחות לו עיניו לראות את הנקודות הטובות שבכל צר ומצוק, דהיינו שמתבונן דהלא אליבא דאמת לא מגיע לו כלום, וכמו שכתוב ב"ראשית חכמה", שאדם אי אפשר לו להתגאות אפילו על בעל חי, כי שניהם נבראו על ידי בורא אחד, ואם כן כמה שיש לו – הרי הוא הרבה יותר ממה שמגיע לו!

וכאמור ^{הנחלת חכמה} שעל ידי הצרה מתגלים ענינים נפלאים שלא היו מתגלים בלעדיה. וכדוגמת הביצה, שרק אחר שמתעפשת רק אז נוצר האפרוח, וכגרעין זריעת החיטה, שרק אחר שבלה בארץ רק אז נובטת השיבולת. כן האדם, רק אחרי שמגיע לאפס – אומר המגיד ממעזריטש זי"ע – מתגלית ישועה חדשה.

ישנם מצבים באדם שבעטיים מתגלה לפניו אמונה תמימה וטהורה במידה כזו שבשום פנים ואופן לא היה מגיע לכך ללא אותה מצוקה. וכמו כן הוא מגיע למידת הכנעה שכזו שודאי לא היה מגיע אליה ללא מצבו הקשה.

אך כמוכן אין זה התכלית המצופה שהאדם יחיה במצוקה ח"ו. אולם לפי האמת בד בדר עם התגלות הסגולות הנפלאות הבאות כתוצאה מהמצב שנקלע אליו – מיניה וביה מתחילה לזרוח ישועתו הנצחית. כי מובא בשם הבעש"ט זי"ע, שלא נמצא המתקת הדינים כמו אמונה